

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ**

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Місцеве самоврядування в Україні
Викладач (-і)	Федорончук Андрій Володимирович, к.ю.н., викладач кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права
Контактний телефон викладача	Федорончук Андрій Володимирович (0342) 596134
E-mail викладача	Федорончук Андрій Володимирович andriy.fedoronchuk888@gmail.com
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kkmtap.pnu.edu.ua Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є комплексна галузь публічного права та законодавство про місцеве самоврядування як відносно самостійний вид суспільних відносин, пов'язаних з організацією і здійсненням влади територіальними громадами, а також практика реалізації відповідних норм різноманітними суб'єктами.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні засади місцевого самоврядування в Україні. 2. Правовий статус суб'єктів системи місцевого самоврядування в Україні. <p>Становлення законодавства, що регулює відносини у сфері організації і діяльності місцевого самоврядування, не лише зумовило формування нової комплексної галузі права та науки, а й привело до появи нової навчальної дисципліни — «Місцеве самоврядування в Україні». Місцеве самоврядування в Україні як навчальна дисципліна являє собою систему знань, одержаних наукою місцевого самоврядування і практикою його створення і реалізації. Як навчальна дисципліна «Місцеве самоврядування в Україні» має більш вузький зміст, аніж наука, оскільки вивчається в рамках програм, тематичних і учбових планів навчального курсу. Новий предмет у системі юридичної освіти не підміняє інші навчальні дисципліни, а впливає та стимулює розвиток різних сфер вітчизняного правознавства, сприяючи досягненню якісно нового рівня юридичної освіти в країні. Цілісний характер даної галузі знань визначається єдністю її об'єкта — місцевого самоврядування.</p> <p>Ця навчальна дисципліна, під різними назвами ("Місцеве самоврядування в Україні", "Державне будівництво та самоврядування в Україні", "Організація управління та місцевого самоврядування в Україні", "Муніципальне право України"), вивчається в усіх юридичних навчальних закладах України.</p> <p><u>Основними джерелами</u> цієї галузі виступають Конституція України, Закони: «Про Місцеве самоврядування в Україні», «Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування», «Про співробітництво територіальних громад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про органи самоорганізації населення», «Про</p>	

місцеві вибори», «Про місцеві державні адміністрації», «Про засади державної регіональної політики», «Про публічні закупівлі», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про запобігання корупції», Бюджетний кодекс України, Податковий кодекс України та ряд інших законів і підзаконних актів.

Навчальна дисципліна «Місьцеве самоврядування в Україні» є вибіркоким навчальним курсом. Підготовка за цією дисципліною покликана забезпечувати студентам належний рівень професійних знань, які можуть бути реалізовані у практиці державотворення нашої країни. Окрім того, що вона розвиває загальну професійну культуру будь-якого юриста, досить важливим є і практичне значення відповідних знань. Насамперед для тих студентів, що готуються до служби в органах місцевого самоврядування.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Місьцеве самоврядування в Україні» є формування у студентів цілісного бачення процесів становлення, розвитку та організації місцевого самоврядування в Україні.

Основними цілями вивчення дисципліни «Місьцеве самоврядування в Україні» є набуття студентами знань та розуміння змісту норм законодавства України про місьцеве самоврядування, ознайомлення із системою місцевого самоврядування та особливостями правового статусу її складових елементів, формування умінь та навичок щодо застосування теоретичних положень при вирішенні ситуаційних завдань, формування чіткого уявлення про порядок функціонування територіальної громади на засадах самостійності та автономності з метою ефективного вирішення нею питань місцевого значення.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

Здатність застосовувати знання про організацію місцевого самоврядування, правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин, особливості реалізації прав і свобод людини в місцевому самоврядуванні, порядок функціонування органів і посадових осіб місцевого самоврядування у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області місцевого самоврядування та основ професійної діяльності.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні при взаємодії із органами місцевого самоврядування.

Знання сутності і змісту міжнародних стандартів місцевого самоврядування та концептуальних засад міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями щодо реформування системи органів місцевого самоврядування.

Спеціальні компетентності:

Знання і розуміння ретроспективи формування органів місцевого самоврядування, а також напрямків розвитку самоврядних інституцій в Україні.

Здатність орієнтуватися в системі законодавчих та локальних правових актів, що регламентують суспільні відносини у сфері місцевого самоврядування, правильно його застосовувати у практичній діяльності.

Здатність до аналізу і коментування нормативно-правових актів, які регулюють питання організації та діяльності органів місцевого самоврядування, визначати шляхи їх вдосконалення.

Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування органів місцевого самоврядування.

Здатність аналізувати проблемні питання теорії, практики та законотворчості у сфері функціонування виконавчої гілки влади.			
Здатність давати юридичну кваліфікацію відносинам між органами місцевого самоврядування, між органами місцевого самоврядування влади та фізичними (юридичними) особами.			
Здатність до консультування з правових питань, зокрема, у випадку виникнення конфлікту (спору) між фізичною (юридичною) особою і органом місцевого самоврядування.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	081 Право	2	вибірковий
Тематика курсу			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
		сам. роб.	
Модуль I. Загальні засади місцевого самоврядування в Україні			
Тема 1. Історико-теоретичні засади місцевого самоврядування в Україні.		2	2
Тема 2. Форми участі населення у здійсненні місцевого самоврядування в Україні.		2	2
Модуль II. Правовий статус суб'єктів системи місцевого самоврядування в Україні			
Тема 3. Порядок формування і організація роботи органів та посадових осіб місцевого самоврядування.		2	4
Тема 4. Повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування.		2	2
Тема 5. Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування.		2	4
Тема 6. Гарантії участі громадян України у здійсненні місцевого самоврядування та юридична відповідальність за порушення законодавства про місцеве самоврядування.		2	4
ЗАГ.:		12	18
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається згідно п. 4.6. Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №5 від 28 лютого 2017 р.) – текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/ .		
Вимоги до	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма		

письмової роботи	<p>студентами 1 модульної контрольної роботи. Робота виконується на передостанньому/останньому семінарському занятті та охоплює 2 змістових модулі.</p> <p>На контрольну роботу вноситься 2 описові завдання, які сумарно оцінюються в 30 балів, 1 коротке запитання нормативного змісту, яке оцінюється в 10 балів, 1 практичне завдання, яке оцінюється в 10 балів.</p> <p>Максимальний бал за контрольну становить 50 балів.</p> <p><u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри</i> https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0/</p>
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

7. Політика навчальної дисципліни

<p><u>Письмові роботи:</u></p> <p>Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових практичних завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, наукових робіт (за вибором студента) – <i>Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри</i> https://kkmtap.pnu.edu.ua/ ; https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%be%d1%81-%d0/</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p><u>Відвідування занять</u></p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.</p> <p>Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/).</p>
--

8. Рекомендована література

1. Батанов О.В. Муніципальне право України : Підручник для студентів вузів / О. В. Батанов. – Х. : Одіссей, 2008. – 528 с.

2. Любченко П.М. Муніципальне право України: навч. посіб. / П.М. Любченко. – Харків: Видавництво «ФІНН», 2012. – 496 с.

3. Муніципальне право України: Підручник / Погорілко В.Ф., Баймуратов М.О., Бальцій Ю.Ю. та ін. / За ред. Баймуратова М.О. – 2-ге вид. доп. – К.: «Правова єдність», 2009. – 720 с.

4. Біленчук П. Д. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право): навч. посіб. / Біленчук П. Д., Кравченко В. В., Підмогильний М. В. – К. : Атака, 2000. – 304 с.

5. Місцеве самоврядування в Україні: проблеми та перспективи. Монографія. / Авт. кол.: Бесчастний В.М., Делія Ю.В., Устименко В.А., Щebetун І.С. / За заг. ред. Бесчастного В.М. –Донецьк: Донецький юридичний інститут при Донецькому національному університеті, 2005. –272 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних розробках:

1. Розвадовський В.І. Місцеве самоврядування в Україні: методичні вказівки для семінарських занять (*студентів денної форми навчання*). Івано-Франківськ: навчально-науковий Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2018, 97 с. <https://kkmtap.pnu.edu.ua>

2. Розвадовський В.І. Місцеве самоврядування в Україні: методичні вказівки для самостійної роботи (*студентів денної форми навчання*). Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2018, 105 с.

<https://kkmtap.pnu.edu.ua>

Викладач _____

Федорончук А.В.